

Nofima

Fryst fisk og fryst politikk

Edgar Henriksen

Hvorfor har fiskeripolitikken blitt så vanskelig

-slik at beslutningsprosesser ender med utredninger?

Og hvorfor er «ombord-fryst» og «ombordprodusert» så omstridt i enkelte kretser?

Har det noen vesentlig betydning for utviklingen?

<http://www.orkana.no/index.php/nettbutikk/product/view/4/99>

FISKEN OG FOLKET

Audun Iversen (red.), Øystein Hermansen, Edgar Henriksen, John Roald Isaksen, Petter Holm, Bjørn-Inge Bendiksen, Thomas Nyrud, Kine Mari Karlsen, Patrick Berg Sjørdahl og Bent Dreyer

Orkana

Politikernes dilemma

- **To gjennomgående tema i fiskeripolitikken i hele etterkigstiden**
  - Produktivitetsøkning for å være konkurransedyktig og bidra til velstandsutviklingen
    - Har, som i alle andre næringer, gitt færre sysselsatte
    - Vellykket i økonomisk forstand, men hvitfiskindustrien sliter
  - «Hensynet til sysselsetting og bosetting»
    - Nedgang i folketall i små fiskerikommuner og dette får (etter vårt syn) fiskeripolitikken for stort ansvar for.
- **Dilemma: Dette er vanskelig å kombinere**
  - Svekket produktivitet kan gi flere sysselsatte, men kan det tilbys konkurransedyktige vilkår?
  - Fortsatt satsing på produktivitet sikrer konkurransedyktighet, men gir færre sysselsatte

«Sjarken e bæst» – eller?

Paradigmeskifter på 80-tallet

- Regjeringsskiftet i 1986: Fra korporativ til neo-liberal politikk
  - Sterkt og tett samarbeid mellom staten og næringsorganisasjoner
    - Modernisering og industrireising i hele landet
    - Fryst filet og etter hvert industrieide trålere i Nord-Norge
    - På 70-tallet brukte vi forventede inntekter til motkonjunkturpolitikk, som resulterte i manglede omstilling og tapt konkurranseevne
  - En mer tilbaketrukket og mindre reguleringsvillig stat som prioriterte produktivitetsøkning og konkurranseevne.
- Etter 1989 har «*en død fisk vært en død fisk*»
  - Lukking av fiskeriallmenningen og opptakt til dagens kvoteregime

---

De politiske verktøykassene

- **Næringsministeren**

- Generelle virkemidler og et sterkt sikkerhetsnett ved omstilling
- Friere verdenshandel og sterkt reduserte muligheter for gripe inn på måter som gir næringsaktører fortrinn i konkurransen
- Markedet reguleres med sikte på nøytrale arenaer
- «Tom verktøykasse»

- **Fiskeriministeren**

- Plikter for industrieide trålere
- Ressursfordeling: Trålstige og Finnmarksmodell
- Strukturpolitikk
- Regulering av førstehåndsmarkedet

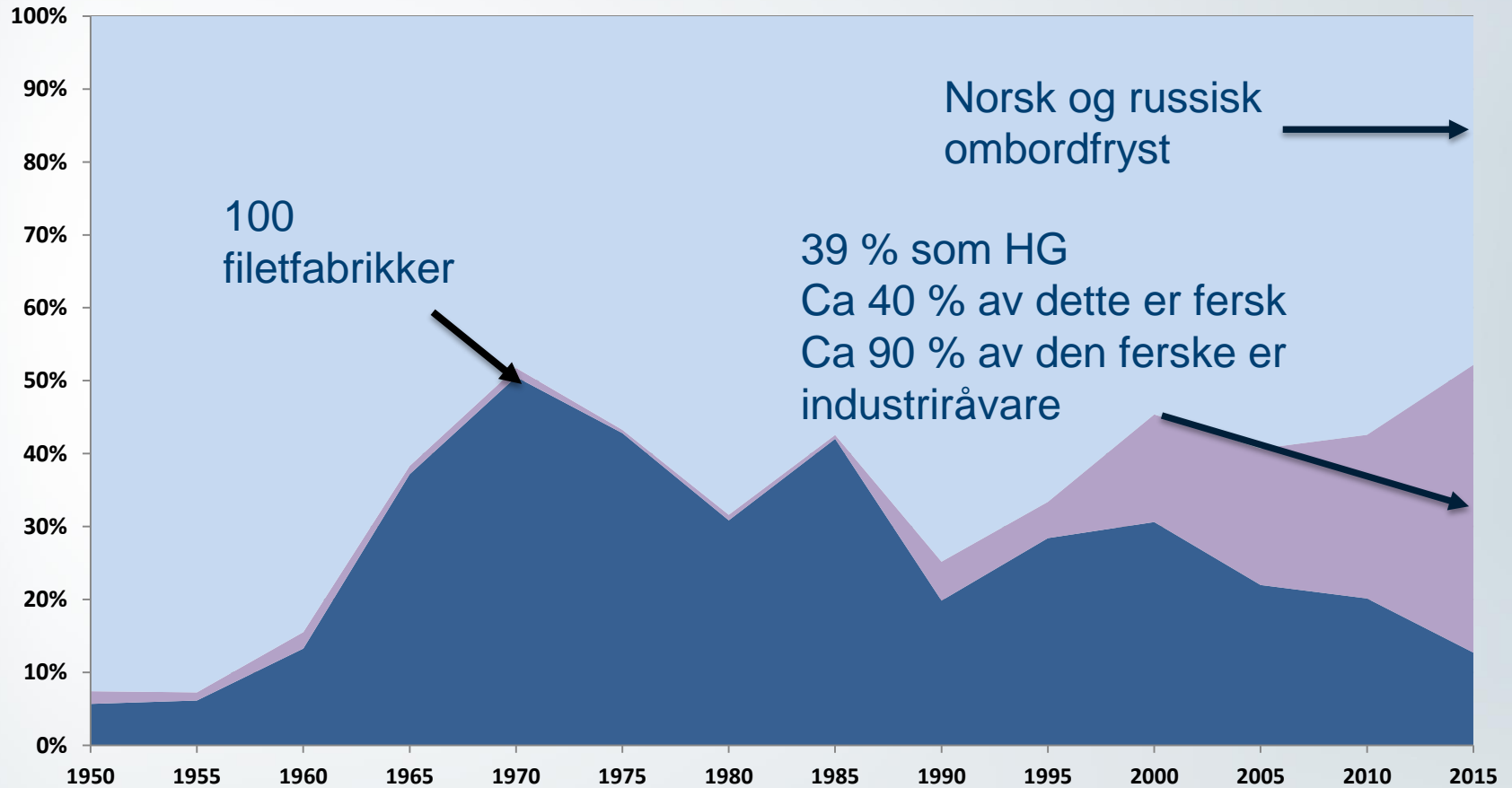
«Til lags åt alle kan ingen gjæra»

- «Museumsvoktere»: Vokter fellesskapets verdier mot «ran, oligarker, sjørøvere og sunnmøringer»
  - Egeninteresse $\neq$ samfunnsinteresse
- «Pengebokvoktere»: Er svært opptatt av å øke, eller i det minste sikre, sin andel av fellesskapets verdier
  - Egeninteresse = samfunnsinteresse

Torsk: Andel av eksportverdi

■ Filets ■ HG fresh and frozen ■ Traditional

Ombordproduksjon

Fra starten 1962 til dagens «state of the art»

Fra 25 til 3 (8-9)
Åpning for alle som ikke
har leveringsplikt

ATLANTIC COD

One of the world's favourite fish, Cod is firm-flaked, low in fat and deliciously versatile. Our Cod is harvested in the North-East Atlantic ocean off the coasts of Norway and Russia. It is also certified by Marine Stewardship Council (MSC)

Fillets

SKIN ON, PIN BONE IN (PBI) FILLET

Packed
Fully interleaved

Packaging
3×15 lbs – 45 lbs | 3×6.81 kg – 20.43 kg

Regular Grading
Ounces – 3-5 | 5-8 | 8-16 | 16-32 | 32+
Grams – 85-140 | 140-225 | 225-450 | 450-900 | 900+

SKINLESS PIN BONE IN (PBI) FILLET

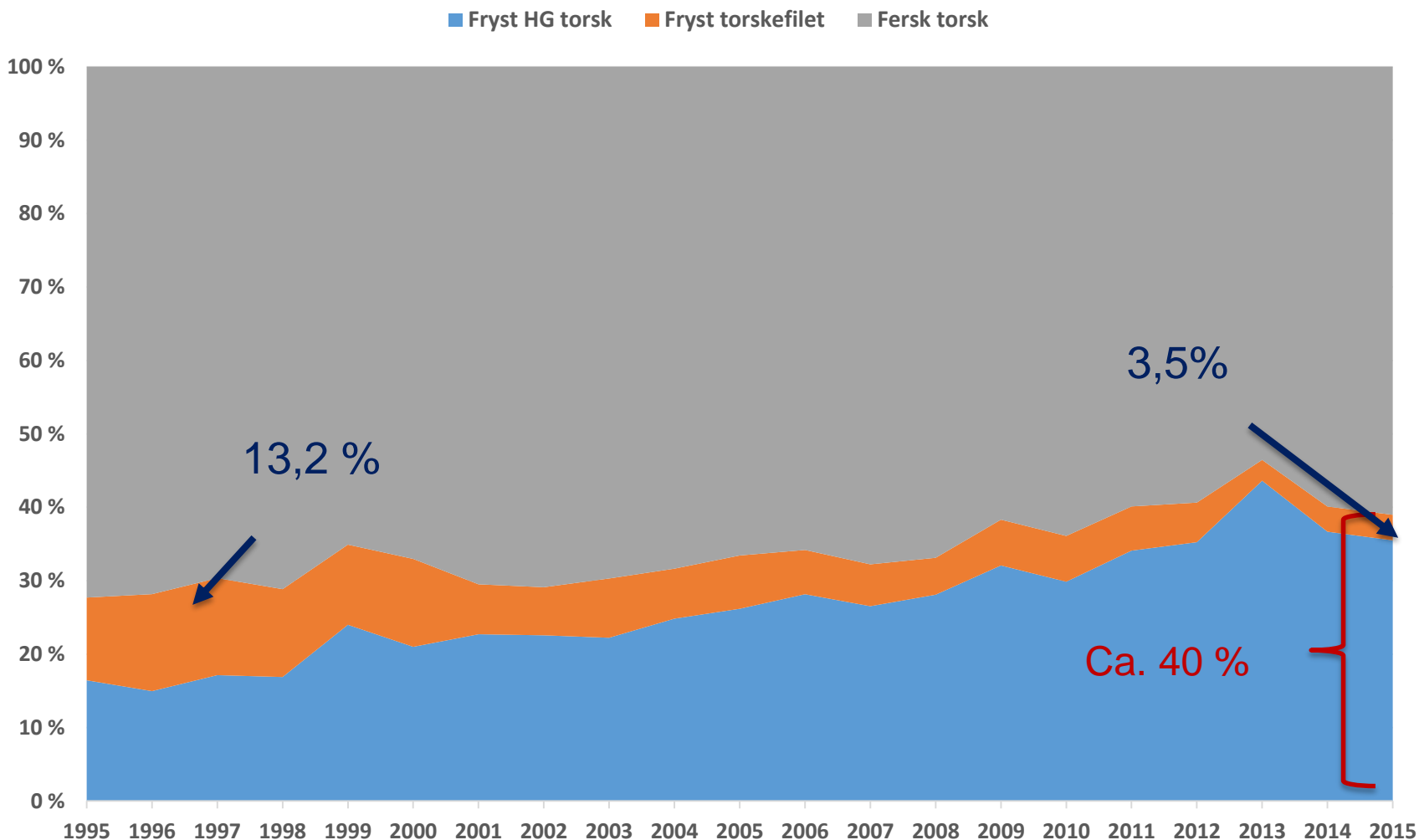
Packed
Fully interleaved

Packaging
3×15 lbs – 45 lbs | 3×6.81 kg – 20.43 kg

Regular Grading
Ounces – 3-5 | 5-8 | 8-16 | 16-32 | 32+
Grams – 85-140 | 140-225 | 225-450 | 450-900 | 900+

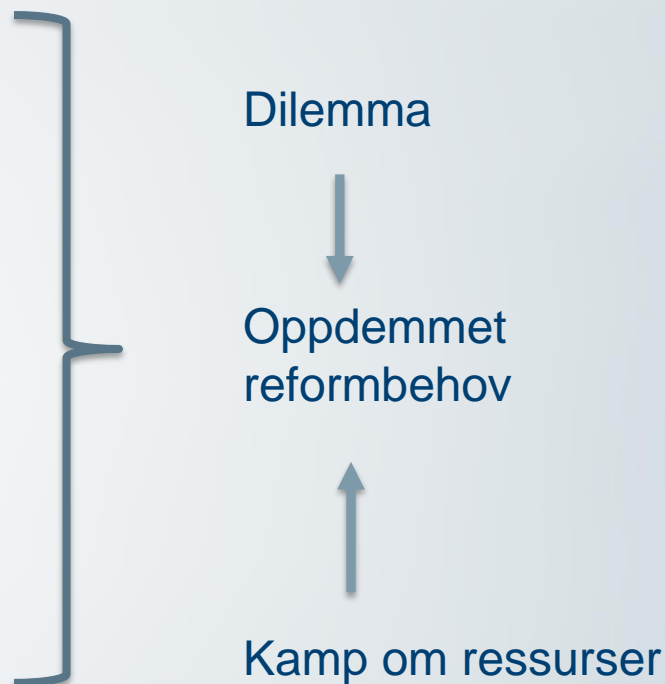

Landinger av torsk (andel rund vekt)

Utredninger eller beslutninger

- Tveteråsutvalget (2014)
- Pliktutvalget (2016)
- Førstehåndsomsetning (2016)
- Kvoteåret
- Stortinget vil ha strategier
  - Ringvirkninger for Svalbard
  - Helårs arbeidsplasser i industrien
  - Styrke rekrutteringen
  - Bruk av restråstoff
  - Skjerpet nasjonalitetskrav

- Eidesenutvalget (2016): På han igjen med utredninger?

Takk for oppmerksomheten

www.nofima.no